

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR AUDIOLOGIE

Voorzitter: Dr T.S. Kapteijn	Secretaris: Dr P.J.J. Lamoré	Penningmeester: Dr Ir J.A.P.M. de Laat
Audiologisch Centrum (KNO)	Audiologisch Centrum	Audiologisch Centrum (KNO)
Academisch Ziekenhuis (VU)	Chr.Inst.v.Dove Kinderen "Effatha"	Academisch Ziekenhuis Leiden
De Boelelaan 1117	Effathalaan 31	Rijnsburgerweg 10
1081 HV Amsterdam	2275 TH Voorburg	2333 AA Leiden
Telnr: 020-5487470/5487469	Telnr: 070-3992021	Telnr: 071-262426/262440
Faxnr: 020-5486688	Faxnr: 070-3998770	Faxnr: 071-248124

AUDIOLOGISCHE NIEUWSBRIEF nr 44 - april 1994

De voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Audiologie (samen met de vergadering van de KNO-vereniging) zal worden gehouden op **vrijdag 6 mei 1994** in de roze collegezaal van het Academisch Ziekenhuis te Utrecht.

PROGRAMMA

13.00 Algemene ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Audiologie

13.35 Symposium: "De waarde van cochleaire implantatie voor de dove patiënt"

Panelleden: Prof. Dr. P. van den Broek, Dr. Ir. J.P.L. Brokx, Dr. Ir. J.E. van Dijk, Drs. M.C. Langereis en Dr. A.F. van Olphen

1. Inleiding
Dr. A.F. van Olphen
2. Geluidwaarneming
Dr. Ir. J.E. van Dijk
3. Communicatie
Drs. M.C. Langereis
4. Revalidatie
Dr. Ir. J.P.L. Brokx
5. Ontwikkelingen en perspectieven
Prof. Dr. P. van den Broek
6. Discussie

15.20 Thee en vervolg vergadering KNO-vereniging

NIEUWE UITGAVE "SLECHTHORENDE EN HOORTOESTEL"

Tijdens de komende vergadering van de KNO-vereniging op 6 mei 1994 zal een geheel herziene uitgave van het boekje "Slechthorende en Hoortoestel" gepresenteerd worden (aanvang 11.30 uur). Deze nieuwe uitgave is voorbereid door een redactie onder leiding van dr. T.S. Kapteijn. Het boekje is een gezamenlijke activiteit van de KNO-vereniging en de NVA.

AGENDA VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE NVA op vrijdag 6 mei 1994 in het Academisch Ziekenhuis te Utrecht

1. Opening
2. Notulen van de algemene ledenvergadering gehouden op 26 maart 1993 te Nijmegen (zie elders in deze nieuwsbrief)
3. Mededelingen en correspondentie
4. Verslag van de secretaris over het jaar 1993 (bijgevoegd)
5. Verslag van de penningmeester over 1993 (zie elders in deze nieuwsbrief)
6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming nieuw lid kascommissie (Rodenburg is aftredend)
8. Begroting 1994 (zie elders in deze nieuwsbrief)
9. Commissie-activiteiten
10. Benoeming nieuwe leden; het bestuur draagt de volgende personen voor als lid:
 - Hr. dr. W.M. van Huffelen, audioloog-in-opleiding bij het Audiologisch Instituut van het Academisch Ziekenhuis Groningen, ondersteuning door Wit, le Coultre-Martin en Muntjewerff;
 - Mw. Ir. C.E. ter Huurne, audioloog-in-opleiding bij het "Audiologisch Centrum Eindhoven", ondersteuning door Dorjee-Albersen, Jorritsma en den Otter;
 - Mw. C.J.G.M. Bouwmeester, logopedist bij het "Audiologisch Centrum Twente", ondersteuning door Bonder, Bekink en Graef;
 - Mw. drs. J.S.M. Kuyper, audioloog-in-opleiding bij het "Audiologisch Centrum Friesland" en het "Audiologisch Centrum Zwolle", ondersteuning door Kraft, Linschoten en Muntjewerff;
 - Hr. J.F.P. Noten, technisch audiologisch medewerker bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
 - Mw. H.H. Koch, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
 - Mw. P. van Elfferik-Folman, audiologie-assistent bij het Audiologisch

Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
Mw. Y.H.R de Graaf, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
Mw. M. Frösch-Verhoeven, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
Mw. D.C.M. Hendriks, audiologie-assistent in opleiding bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, ondersteuning door Hombergen, Beynon en Snik;
Mw. drs. Y. Hesse-Tenthof, psychologe bij het Gemeentelijk Audiologisch Centrum "W.C. Andreae", Derkinderenstraat 1, 1062 BE Amsterdam, ondersteuning door Maré, Zuidema en Butter;
Mw. M. Schram-Topman, logo-akoepediste bij het Gemeentelijk Audiologisch Centrum "W.C. Andreae" te Amsterdam, ondersteuning door Maré, Zuidema en Butter;
Mw. drs. C. Slofstra-Bremer, coördinator logopedie bij het Gemeentelijk Audiologisch Centrum "W.C. Andreae" te Amsterdam, ondersteuning door Maré, Zuidema en Butter;
Mw. B. van Mens, logo-akoepediste bij het Gemeentelijk Audiologisch Centrum "W.C. Andreae" te Amsterdam, ondersteuning door Maré, Zuidema en Butter;
Mw. C. Snijder-Wouters, logo-akoepediste bij het Gemeentelijk Audiologisch Centrum "W.C. Andreae" te Amsterdam, ondersteuning door Maré, Zuidema en Butter;
Mw. A. Bloemhof-Eringa, audiologie-assistente bij het Audiologisch Centrum Friesland te Leeuwarden, ondersteuning door Kraft, Groenman-Sijtsema en Kuijper;
Dhr. Arets, logopedist bij het Audiologisch Centrum van de Vrije Universiteit te Amsterdam, ondersteuning door Kapteijn, Festen en Snel;
Mw. B. Timmer, audiologisch medewerker bij het Westeinde Ziekenhuis te 's-Gravenhage, ondersteuning door Kapteijn, Festen en Snel;
Drs. R.G.H. van der Wilk, experimenteel psycholoog, werkzaam bij Resound, ondersteuning door Kapteijn, Festen en Snel;
R.A. van Buuren, wetenschappelijk onderzoeker bij de afdeling Experimentele Audiologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam, ondersteuning door Festen, Houtgast en Kapteijn;
Mw. Y. van Leeuwen, huisarts bij de vakgroep huisartsgeneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht, ondersteuning door ?? en Kapteijn;
Mw. drs. A. Mansour-Kraak, assistent-audioloog bij het Audiologisch

Centrum Effatha te Voorburg, ondersteuning door Lamoré, Schoonhoven en De Laat;

11. Benoeming leden van verdienste
12. Bestuursverkiezing; Coninx, Kapteijn en Lamoré zijn aftredend en (stellen zich niet) herkiesbaar; het bestuur stelt voor te benoemen T. Houtgast, G.A. van Zanten en R.S. van der Veen
13. Rondvraag
14. Sluiting

SAMENVATTINGEN van de VOORDRACHTEN (AZU, 6 mei 1994)

Inleiding

Dr. A.F. van Olphen, Academisch Ziekenhuis Utrecht

Bij volledige doofheid kan het gehoor met elektrische binnenoorprothese deels hersteld worden. Het gehoor van een gebruiker van een cochleair implantaat kan vergeleken worden met dat van iemand met een ernstige slechthorendheid.

Slechthorendheid wordt gekenmerkt door verzwakking en vervorming van het geluid. Daarnaast treedt er vaak oorsuizen en duizeligheid op. Ernstige slechthorendheid kan ingrijpende gevolgen hebben voor het psychosociaal functioneren. Bij kinderen komen daarbij nog problemen met de taal/spraakverwerving.

Bij de beoordeling van het effect van de behandeling van slechthorendheid bieden parameters als verzwakking en vervorming een goede maat om de resultaten van de behandeling te evalueren. Echter de betekenis van de behandeling wordt voor de patiënt ontleent aan de invloed die deze heeft op zijn of haar psychosociaal functioneren en mede daardoor op zijn kwaliteit van leven. De kwaliteit van leven wordt door de overheid gezien als een belangrijke maat voor het nemen van beleidsbeslissingen met betrekking tot het beschikbaarstellen van financiële middelen voor een behandeling.

In dit symposium wordt het gebruik van de elektrische binnenoorprothesen, die verstrekt zijn in het kader van het ontwikkelingsgeneeskunde project "De elektrische binnenoorprothese" geëvalueerd. Waar mogelijk wordt een relatie gelegd met de beleving van de gebruiker van de prothese. Tot slot worden de te verwachten toekomstige ontwikkelingen besproken.

Geluidwaarneming

Dr. Ir. J.E. van Dijk, Academisch Ziekenhuis Utrecht

Veel mensen die zich aanmelden voor een cochleair implantaat hebben vroeger een hoortoestel gehad. Een enkeling heeft nog steeds een toestel waarmee echter geen spraakverstaan kan worden bereikt, hooguit wordt het ritme van de spraak enigszins herkend. Indien men wel tot spraakverstaan komt is een implantaat niet geïndiceerd.

Een cochleair implantaat geeft een heel ander geluid dan een hoortoestel. Dit is soms verwarrend voor degenen die aan het andere oor nog een hoortoestel dragen. Bij de afregeling van de processor, die het implantaat aanstuurt, is het dan van belang te proberen aan te sluiten bij de hoorsensaties van het hoortoestel.

Het afregelen van de processor houdt in dat voor elke elektrode een drempel en een bevangens bepaald wordt. Bovendien wordt aan elke elektrode een frequentieband toegewezen. Het geluid dat de microfoon opvangt, wordt door de processor geanalyseerd. Op grond van de frequentie van het geluid wordt een elektrode geselecteerd. De amplitude van de stimulatiestroom is afhankelijk van de geluidsintensiteit maar ligt in ieder geval tussen de drempel en de bovengrens.

Door middel van de afregeling is het mogelijk het karakter van het geluid dat met het implantaat gehoord wordt, enigszins aan te passen door bijvoorbeeld het dynamisch bereik of de frequentie karakteristieken te wijzigen. Hiermee kan op de eerste plaats het spraakverstaan geoptimaliseerd worden en op de tweede plaats het geluid zo aangenaam mogelijk gemaakt worden. Van belang is hierbij dat de implantaatgebruiker verschil kan horen tussen de elektrodes. Meestal is dat na de eerste afregeling niet het geval maar ontstaat dit vermogen in de loop van de tijd, mede dankzij de hoortraining.

Met het vermogen frequentieverschillen te horen ontstaat ook de mogelijkheid klanken van elkaar te onderscheiden. Het principe van het implantaat en de processor is zodanig dat discriminatie van klinkers eenvoudiger is dan van medeklinkers. De processor geeft namelijk de eerste en de tweede formant aan de elektrodes door. Op grond van de klinkerdriehoek is het dus mogelijk klinkers van elkaar te leren onderscheiden. In een later stadium is het vaak mogelijk enkele medeklinkers van elkaar te onderscheiden. Uiteraard blijft dit in veel gevallen beperkt tot het onderscheid kunnen maken tussen bepaalde clusters (bijvoorbeeld p,k,t versus f,s,g). Echter, het implantaat is bedoeld als ondersteuning bij het liplezen. Aangezien de auditieve informatie die met het implantaat verkregen wordt complementair is aan hetgeen door middel van het lipbeeld waargenomen kan worden, ervaren implantaatgebruikers dit ook als een echte ondersteuning.

Communicatie

Drs. M.C. Langereis, Academisch Ziekenhuis Utrecht

Met behulp van een cochleair implantaat kunnen postlinguaal doven opnieuw omgevings- en spraakgeluiden horen en deze geleidelijk aan leren interpreteren. Doordat na verloop van tijd meer omgevingsgeluiden herkend worden, voelen de meeste implantaatgebruikers zich steeds sterker betrokken bij hun omgeving. Daarnaast heeft het opnieuw kunnen horen van spraakgeluiden een duidelijk positieve invloed op de verbale communicatie. Dat de uiteindelijke resultaten hierbij per individu sterk kunnen verschillen is inmiddels algemeen bekend.

In deze voordracht zullen verschillende situaties waarin communicatie een rol speelt aan de orde komen. Op de eerste plaats de communicatie met één gesprekspartner. Vaak wordt aangegeven dat het spraakverstaan in deze situatie als gevolg van de implantatie veel gemakkelijker is geworden. Er is duidelijk minder behoefte aan ondersteunende gebaren of briefjes. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de test waarin deze situatie het meest wordt benaderd (Connected Discourse Tracking). Ook wat betreft de communicatie in een groep benadrukken meerdere implantaatgebruikers dat het spraakverstaan is verbeterd. Het zich sneller kunnen richten op de persoon die aan het woord is, wordt als een van de belangrijkste voordelen ervaren. Een bijzondere vorm van communicatie betreft het telefoneren. Hierbij is men volledig aangewezen op de auditieve informatie. De uiteindelijke mogelijkheden variëren van telefoneren met behulp van een eenvoudige code tot het voeren van een gesprek over uiteenlopende onderwerpen.

De verbetering van de verbale communicatie heeft ook een positieve invloed op de beroepsuitoefening. Meer dan de helft van de implantaatgebruikers geeft aan betere carrièrekansen te hebben gekregen. De voordelen zijn: het beter kunnen volgen van discussies in een vergadering, het gemakkelijker af kunnen nemen van intake-gesprekken en het meer ontspannen kunnen volgen van intake-gesprekken.

Naast het spraakverstaan hebben we onderzoek verricht naar de spraakproductie. De processor geeft o.a. informatie over de klinkers en de grondfrequentie. Bij een deel van de implantaatgebruikers laten objectieve metingen een verbetering zien in de productie van de klinkers en in de intonatie. Ook subjectief ervaren meerdere implantaatgebruikers dat hun spraak verbetert.

Revalidatie

Dr. Ir. J.P.L. Brokx, Instituut voor Doven, St. Michielsgestel

Ingegaan zal worden op de revalidatieprogramma's zoals die uitgevoerd worden door het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, het Instituut voor Doven in Sint Michielsgestel en het Academisch Ziekenhuis Utrecht.

In de eerste periode van de revalidatie liggen de accenten op:

- het verkrijgen van een goede afregeling van de spraakprocessor;
- het geven van een basistraining waarbij eerst de detectie, vervolgens de discriminatie en tenslotte de identificatie van geluiden en spraak wordt geoefend;
- het integreren van de nieuwe geluidsensaties met het spraakafzien.

Vervolgens zullen enkele resultaten gepresenteerd worden die de teams van het AZU en AZN/IVD gedurende de eerste twee jaar van het huidige ontwikkelingsgeneeskunde project bij volwassenen verkregen hebben.

Verder zal er aandacht gegeven worden aan hoe de patiënten het krijgen van een binnenoorprothese en de daarop volgende revalidatie ervaren hebben.

Ontwikkelingen en perspectieven

Prof. Dr. P. van den Broek, Academisch Ziekenhuis Nijmegen

De toepassing van cochlear implants heeft de laatste jaren een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. In Nederland worden cochleaire implants nog slechts toegepast in het kader van ontwikkelingsgeneeskunde projecten (Utrecht, Nijmegen, Instituut voor Doven St. Michielsgestel). Voor postlinguaal dove volwassenen zal hopelijk op korte termijn een reguliere financiering mogelijk zijn. Voor de toepassing bij kinderen loopt momenteel een ontwikkelingsgeneeskunde project (Nijmegen - Instituut voor Doven St. Michielsgestel) en op korte termijn zal een tweede project starten (Utrecht - Effatha).

Voor de toekomst zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

1. De goede resultaten, die bereikt zijn bij zowel volwassenen als kinderen, maken het noodzakelijk dat op korte termijn een reguliere financiering wordt geëffectueerd. Op grond van verschillende berekeningen lijkt er op dit ogenblik een behoefte te bestaan aan 20 implants voor volwassenen en 20 implants voor kinderen per jaar.
2. Een nieuwe generatie cochleaire implants staat voor de deur, met nieuwe en betere coderingsstrategieën (b.v. CIS = Continuous Interleaved Sampling). De resultaten zullen hierdoor nog beter worden.
3. Er zal een verandering optreden in de indicaties: enerzijds naar ernstig slechthorenden met slechts beperkte gehoorresten en anderzijds naar steeds jongere kinderen.

VERSLAG van de algemene ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Audiologie, gehouden op vrijdag 26 maart 1993 in het Academisch Ziekenhuis Nijmegen

1. Opening.
De voorzitter opent om 13.04 uur de vergadering en heet de aanwezige leden welkom. Hij spreekt enkele woorden ter nagedachtenis van de heer drs. A.W. de Vos, lid van onze vereniging en oud-directeur van de Koninklijke Ammanstichting te Rotterdam. De vergadering neemt enige ogenblikken stilte in acht.
2. Notulen van de algemene vergadering gehouden op 8 mei 1992 te Maastricht.
De notulen worden zonder commentaar vastgesteld.
3. Mededelingen en correspondentie.
De voorzitter deelt mee dat het bestuur overweegt het losbladige "Audiologisch Vademecum" te vervangen door een jaarlijks uit te geven boekje. De kwaliteit van het Vademecum wordt volledig bepaald door de mate waarin de informatie actueel is. Voor de leden is echter soms niet duidelijk welke bladen vervangen zijn of vervangen moeten worden. Vanuit de vergadering komt er enige oppositie tegen deze overwegingen van het bestuur. Jorritsma vindt het Vademecum in de huidige vorm een "prima systeem". De voorzitter zegt toe dat het bestuur zich opnieuw zal beraden.
4. Verslag van de secretaris over het jaar 1992.
Het jaarverslag wordt goedgekeurd.
5. Verslag van de penningmeester over 1992.
Het verslag wordt goedgekeurd.
6. Verslag van de kascommissie.
De kascommissie adviseert in het vervolg, in de toelichting op de nieuwe begroting, discrepanties met de vorige begroting en met de rekening van dat jaar te motiveren. Verder adviseert de kascommissie er voor zorg te dragen dat op de saldi voldoende rente wordt verkregen. Het verslag van de kascommissie wordt goedgekeurd en de penningmeester wordt van zijn financiële activiteiten in het jaar 1992 gedechargeerd.
7. Prinzen wordt onder dank voor de bewezen diensten gedechargeerd als lid van de kascommissie. In zijn plaats wordt Zuidema benoemd. De samenstelling van de kascommissie is nu: de Bruijn, Rodenburg en Zuidema.
8. Begroting 1993.
De uitgaven "bestuur & secretariaat" betreffen ondersteunende activiteiten. De voorgestelde begroting wordt ongewijzigd goedgekeurd.
9. Commissie-activiteiten.

Jorritsma wijst er op dat niet hij maar Den Otter de NVA vertegenwoordigt bij de NVVS.

10. Benoeming nieuwe leden.

De vergadering gaat akkoord met het toekennen van het lidmaatschap aan de volgende personen:

Mw. S. Sarneel de Bruijn, logopedist bij de NSDSK, ondersteuning door Van der Lem, Broekhof en Müller;

Hr. ir. P. Briennesse, fysicus, audioloog in opleiding bij het Audiologisch Centrum Hoensbroek, ondersteuning door Hendriks, Pans en Anteunis;

Hr. drs. J.S.L. Mateijssen, alg. directeur Instituut Sint Marie te Eindhoven, ondersteuning door Simkens, de Graaf en van Velzen;

Mw. A. Vermeulen, lic. logopedist en research medewerker bij het Instituut voor Doven Sint Michielsgestel, ondersteuning door Brokx, Coninx en Elsendoorn;

Mw. E. Derksen, logopedist bij het Centrum voor Vroegbegeleiding en de dienst "Research & Development" van het Instituut voor Doven Sint Michielsgestel, ondersteuning door Brokx, Coninx en Elsendoorn;

Mw. drs. B.S.L. Blaauw, psycholoog/logopedist bij het Audiologisch Centrum Eindhoven, ondersteuning door Dorjee-Albertsen, Jorritsma en den Otter;

Hr. G. Reket, logopedist bij het Audiologisch Centrum Eindhoven, ondersteuning door Dorjee-Albertsen, Jorritsma en den Otter;

Mw. H. van Woudenberg, logopedist bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Leiden, ondersteuning door Grote, de Laat en Schoonhoven;

Mw. E.C.M. Briaire-v.d. Vlucht, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Leiden, ondersteuning door Grote, de Laat en Schoonhoven;

Hr. dr. J. Wouters, fysicus, Katholieke Universiteit Leuven, UZ St.Rafaël-Dienst KNO, ondersteuning door Kapteijn, Stollman en Festen;

Mw. C. Swinkels, logopedist; audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum Effatha Voorburg, ondersteuning door Engbers, Popken en Lamoré;

Mw. C.J.E.H. Simons-Willems, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam, ondersteuning door Verschuure, van Zanten en Brocaar;

Mw. A.M. Meuwese, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam, ondersteuning door Verschuure, van Zanten en Brocaar;

Mw. S. Winters-Schindler, audiologie-assistent bij het Audiologisch Centrum van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam, ondersteuning door

Verschuure, van Zanten en Brocaar.

Hr E. Swannet, gehoorprothesist, UZ St.Rafaël Universitair Revalidatie Centrum voor Gehoor en Spraak, Leuven, ondersteuning door Kapteijn, Stollman en Festen;

Mw. dr. F. J. Koopmans - van Beinum, Instituut Fonetische Wetenschappen, Universiteit van Amsterdam, ondersteuning door Kapteijn, de Laat en Lamoré;

Mw. drs. C.J. Clement, Instituut Fonetische Wetenschappen, Universiteit van Amsterdam, ondersteuning door Kapteijn, de Laat en Lamoré;

Mw. dr. E. A. den Os, Instituut Fonetische Wetenschappen, Universiteit van Amsterdam, ondersteuning door Kapteijn, de Laat en Lamoré.

11. Bestuursverkiezing.

Lamoré (statuair aftredend) wordt bij acclamatie voor een nieuwe periode benoemd.

12. De voorzitter geeft een uiteenzetting over de ontwikkelingen rond de "European Federation of Audiological Societies" (EFAS). De organisatie bestaat uit vertegenwoordigers van de audiologische verenigingen in de diverse Europese staten. Daaruit wordt een dagelijks bestuur gekozen. Het is de bedoeling van de organisatie dat betrokken vertegenwoordigers kunnen kennismaken met elkaars methoden van onderzoek, wijze van dienstverlening, organisatie en opleiding en zo mogelijk tot meer afstemming kunnen komen. Er zijn wat dit betreft grote verschillen. In Nederland is sprake van een goede overlegstructuur tussen de betrokken professies, welke in dit kader richtinggevend kan zijn. In 1993 is een eerste congres georganiseerd in Cambridge. Het bestuur heeft daar aangegeven bereid te zijn het volgende congres (1995) in Nederland te organiseren. De voorzitter vraagt de leden deze toezegging te ondersteunen.

De organisatie zou, vanwege de financiële consequenties, het beste kunnen plaatsvinden vanuit een op te richten Stichting. Het bestuur wil de eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het congres op zich nemen. De voorzitter verzoekt de leden de financiële reserve van de voormalige opleiding Logopedie/Akoepedie tegen rente te lenen aan de op te richten Stichting.

De vergadering gaat met beide voorstellen accoord.

13. Rondvraag.

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

14. Sluiting.

De voorzitter bedankt de aanwezige leden voor hun inbreng en sluit om 13.31 de vergadering.

JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS OVER HET JAAR 1993

In 1993 werden 18 personen voorgedragen en geaccepteerd als lid van onze vereniging. Daarmee kwam het aantal leden op 275. Het aantal KNO-arts leden van onze vereniging bedroeg 378. Het aantal begunstigers bedroeg 18.

In 1993 werden 3 wetenschappelijke vergaderingen gehouden. De wintervergadering vond plaats op 22 januari in het Academisch Ziekenhuis Leiden. Tijdens deze vergadering werden 12 voordrachten gehouden over uiteenlopende onderwerpen. De voorjaarsvergadering vond plaats op 26 maart in het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, zoals gebruikelijk, in het kader van de vergadering van de KNO-vereniging. Er werden 6 "vrije" voordrachten gehouden. Tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering werd het besluit genomen een stichting op te richten met als doel de organisatie van het congres van de European Federation of Audiological Societies ("EFAS") in 1995.

De najaarsvergadering werd gehouden op 10 december in het Antonius Ziekenhuis te Nieuwegein. Het thema van de bijeenkomst was "Nieuwe Technologische Ontwikkelingen in Hoortoestellen". Vanuit 6 in Nederland gevestigde hoortoestellenfirma's werd de filosofie achter het eigen product uiteengezet. Voor deze vergadering was grote belangstelling (120 personen).

Het bestuur vergaderde in 1993 zes maal. Veel tijd werd besteed aan de programmering van de wetenschappelijke vergaderingen, m.n. daarbij aan de vormgeving van de thema's.

Met het bestuur van de KNO-vereniging werd afgesproken de gewenste volledig herziene uitgave van het boekje "Slechthorende en Hoortoestel" als een gezamenlijke uitgave van de beide verenigingen te presenteren. Een redactie onder leiding van dr. T.S. Kapteijn is in de loop van 1993 aan het werk gegaan. In 1993 verscheen het NVA-boekje "Slechthorendheid en Muziek(boefening)", bevattende de tijdens de voorjaarsvergadering 1992 over dit onderwerp gehouden voordrachten. Het bestuur heeft zich samen met het bestuur van de KNO-vereniging actief ingezet voor een verkennende studie naar methoden en instrumenten waarmee de validiteit van slechthorenden kan worden bepaald ("validiteitsschatting"). Het is de bedoeling dat de KNO-vereniging over dit onderwerp een rapport uitbrengt.

De organisatie van het EFAS-congres ("European Federation of Acoustical Societies") is tijdens de bestuursvergaderingen veelvuldig besproken. Omdat het congres vanuit de nationale verenigingen georganiseerd wordt is het in laatste instantie de verantwoordelijkheid van de NVA dat het een succes wordt. Een verdere overweging was dat een dergelijk congres van invloed kan zijn op de wijze waarop audiologische zorg is georganiseerd. Een duidelijke inbreng vanuit Nederland, waar de audiologische zorg goed is, is dan van groot belang.

Delegaties van het bestuur van de Stichting Audiologische Opleidingen

("SAO") en van het NVA-bestuur hebben eind 1993 overlegd over de organisatie en opzet van de opleidingen op het gebied van de audiologie en de vertegenwoordiging van de NVA in de SAO. Afgesproken werd de "Dag der Akoepedie" niet langer op een zaterdag te organiseren, maar op een "door-de-weekse" dag en er een duidelijker bij- en nascholingskarakter aan te geven.

De ontwikkelingen rond de distributie van hoortoestellen zijn opnieuw nauwlettend gevolgd. Het bestuur heeft steeds het standpunt ingenomen dat het hier vooral een zaak van de KNO-vereniging en de FENAC betreft. Individuele bestuursleden zijn echter wel direct bij deze problematiek betrokken geweest.

JAARVERSLAG van de PENNINGMEESTER over 1993, BEGROTING 1994

	<u>begroting</u> 1993	<u>rekening</u> 1993	<u>begroting</u> 1994
<u>Inkomsten</u>			
contributies gewone leden	6000,00	7075,00	6500,00
contributies KNO-leden	9900,00	9450,00	9400,00
donaties	4000,00	8250,00	4500,00
abonnementen	800,00	975,00	400,00
verkoop publicaties (o.a. SH&HT)	1000,00	1841,00	1700,00
auteursrechten en royalties	1000,00	6500,00	800,00
rente	<u>200,00</u>	<u>359,82</u>	<u>300,00</u>
 totaal	 <u>22900,00</u>	 <u>34450,82</u>	 <u>23600,00</u>

Uitgaven

bestuur & secretariaat	2500,00	1302,50	2000,00
wetenschappelijke vergaderingen	1600,00	2041,02	1600,00
audiologisch vademecum	6000,00	8017,50	8000,00
nieuwsbrieven	2000,00	1288,45	1400,00
publicaties (boekjes)	0,00	5434,33	12000,00
portokosten	5000,00	509,40	2000,00
overig drukwerk	1000,00	493,25	500,00
dag der akoepedie	800,00	310,00	400,00
donaties, etc.	1500,00	98,50	1400,00
bedrijfsresultaat	<u>2500,00</u>	<u>14955,87</u>	<u>-5700,00</u>

totaal 22900,00 34450,82 23600,00

Balans

totaal saldo 1 januari 1993 35758,82
bedrijfsresultaat 14955,87

totaal saldo 31 december 1993 50714,69

Batig saldo van de voormalige opleiding Akoepedie

totaal saldo 1 januari 1993 60680,65
opbrengst (rente) in 1993 2851,16
lening aan de Stichting Europees Audiologie Congres -766,00

totaal saldo 31 december 1993 62765,81

Toelichting van de penningmeester op de jaarrekening 1993

Betreffende de inkomsten: door de vorig jaar aangekondigde ondersteunende activiteiten (ook ingezet voor updating van het Audiologisch Vademecum) zijn door navordering en vervolgens betaling van achterstallige contributie, donatie en abonnementsgelden de betreffende posten hoger uitgevallen dan begroot (inhaal-effect). De bundel SlechtHorende en HoorToestel (SH&HT) vindt nog meer aftrek dan gedacht, inmiddels is een nieuwe geheel herziene druk verschenen. De post royalties (inkomsten uit de verkoop van de "Spraaaudiometrie-CD") is hoger uitgevallen (méér CD's verkocht) dan voorspeld.

Betreffende de uitgaven: de wetenschappelijke vergaderingen worden steeds vaker gehouden in zalen, waarvoor een huurprijs in rekening gebracht wordt. De drukkosten van het boekje "Muziek en (slecht) gehoor" zijn vorig jaar per abuis niet begroot. De portokosten zijn lager dan begroot, omdat één rekening (nog) niet werd ontvangen. Hetzelfde geldt voor de post donaties.

Toelichting van de penningmeester op de begroting 1994

De inkomsten zijn niet abnormaal anders begroot, mits de hierboven vermelde afwijking in 1993 als inhaaleffect wordt beschouwd. De ondersteunende activiteiten voor het vademecum hebben een permanent karakter gekregen. Het negatieve resultaat is vooral het gevolg van de hoge drukkosten van het vernieuwde boekje SH&HT, die alleen drukken in 1994 (daarna weer inkomsten door verkoop).

COMMISSIEVERSLAGEN EN VERTEGENWOORDIGINGEN

Commissie voor de organisatie van de Dag der Akoepedie

Op initiatief van wijlen prof. J.J. Groen wordt de Dag der Akoepedie sinds vele jaren gehouden in mei/juni als nascholingscursus voor afgestudeerde (logo-) akoepedisten en audiologie-assistenten en voor hen die in het onderwijs aan doven en slechthorenden werkzaam zijn. Sinds 1974 is de organisatie in handen van een commissie van ten hoogste 5 personen, die door het NVA-bestuur worden aangezocht. Samenstelling: Clemens en Den Otter.

In 1993 werd de 34ste Dag der Akoepedie gehouden op 15 mei in het Academisch Ziekenhuis te Utrecht. Voordrachten:

dr. A.F. van Olphen	Wat zijn de consequenties van audiologisch bevindingen voor middenoor chirurgie?
drs. H.E. Mülder	Taaltests voor kinderen (TVK), toegepast bij kinderen met taal- en/of spraakproblemen
ir. W. Graef	Moderne hoortoestellen, wat leveren ze de voorschrijver op?
dr. A. Clemens	Tinnitus

Commissie Basistesten

Samenstelling: Coninx, Festen, Lamoré, Peeters en Verschuure (voorzitter).

Er zijn in 1993 geen activiteiten ontplooid. De commissie heeft als doelstelling een begeleidende rol te spelen bij projecten waarin het gaat om de vormgeving van basistesten t.b.v. de vaststelling van de gehoorcapaciteit van zeer ernstig slechthorenden en doven.

Kascommissie

Samenstelling: Zuidema, De Bruijn en Rodenburg.

Het verslag wordt op de algemene ledenvergadering gepresenteerd.

Stichting ter Bevordering van de Klinische Audiologie (SBKA)

NVA-vertegenwoordigers in het Concilium van de SBKA: Hendriks en Sijstra.

NVA-vertegenwoordiger in de Raad van Commissarissen: Van der Lem.

Overige vertegenwoordigingen

Adviesraad NVVS:	Den Otter
"Werkgroep Otitis Media":	De Laat
Stichting Audiologische Opleidingen:	Verschuure
Nederlandse Stichting Geluidhinder:	Bilsen (mede namens NAG)
NOS:	Verschuure
ISA en EFAS:	Verschuure
FASE:	Bilsen, Houtsma (mede namens NAG)
IEC:	De Laat

VOLGENDE VERGADERINGEN van de NED. VER. voor AUDIOLOGIE

De najaarsvergadering 1994 is gepland op vrijdag 30 september 1994. Voor het thema wordt gedacht aan de verschillende vormen van (audiologische) begeleiding, waaronder gezinsbegeleiding van jonge ernstig slechthorende en dove kinderen en hun ouders, dagbehandeling van zeer jonge slechthorende kinderen, ambulante begeleiding van slechthorende kinderen op het basis- en voortgezet onderwijs en (hoortoestel-)begeleiding van de (oudere) slechthorende. De wintervergadering 1995 is gepland op vrijdag 20 januari 1995 (vergadering bedoeld voor vrije voordrachten).

DAG DER AKOEPEDIE 1994

De Dag der Akoepedie zal worden gehouden op vrijdag 6 mei 1994 in het Academisch Ziekenhuis Utrecht. Het ochtendprogramma heeft het karakter van een bij- en nascholingscursus voor (logo-)akoepedisten/audiologie-assistenten. Het middagprogramma valt samen met het programma van de wetenschappelijke vergadering van de Nederlandse Vereniging voor Audiologie (samen met de vergadering van de KNO-vereniging) over de waarde van cochleaire implantatie voor de dove patiënt. Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

- 09.30 ontvangst en koffie
- 10.00 BERA-onderzoek, theorie en praktische uitvoering (apparatuur aanwezig)
- 12.30 lunch (voor eigen rekening)
- 13.35 Symposium: "De waarde van cochleaire implantatie voor de dove patiënt"
- 15.20 thee en vervolg vergadering KNO-vereniging.

EUROPEES AUDIOLOGIE CONGRES 1995

Het EFAS congres ("European Federation of Audiology Societies") zal worden gehouden van 19 tot 23 maart 1995 in Noordwijkerhout! U hebt onlangs een "first announcement" toegezonden gekregen!

PUBLICATIES NEDERLANDSE VERENIGING VOOR AUDIOLOGIE

(te bestellen bij de secretaris of de penningmeester, behalve de twee eerste publicaties, die helaas niet meer verkrijgbaar zijn)

"Toelatingsbeleid tot de Scholen voor Slechthorenden en Doven" (1985)

Redactie: Prof. Dr. R.J. Ritsma, Dr.Ir. J.M. Festen en Drs. C. Sijtstra

"Sprakaudiometrie" (1985)

Redactie: Dr. T.S. Kapteijn en Prof. Dr. G.F. Smoorenburg

"De Elektrische Binnenoorprothese" (1986)

Redactie: Prof. Dr. E.H. Huizing en Prof. Dr. G.F. Smoorenburg

"Slechthorende en Hoortoestel" (1988)

Redactie: Dr. T.S. Kapteijn, Dr. A. Clemens en Dr. B.E. Glazenburg
(volledig herziene uitgave 1994)

"Veertig Jaar Audiologie in Nederland" (1990)

Redactie: Dr. A.F. van Olphen, Dr. M. Rodenburg, Prof. Dr. E.H. Huizing en
Drs. J. Tolk

"Slechthorendheid en Beroepsuitoefening" (1991)

Redactie: Dr. T.S. Kapteijn

"Slechthorendheid en Muziek(beeoefening)" (1993)

Redactie: Dr. P.J.J. Lamoré en Dr. Ir. J.A.P.M. de Laat

HET AUDIOLOGISCH VADEMECUM en ANSI-STANDARDS

De leden worden vriendelijk verzocht alle (adres)wijzigingen door te geven aan de secretaris of de penningmeester. Tevens wordt U verzocht ons op te geven welke nieuwe publicaties van uw hand zijn verschenen. E.e.a zal het nut en de actualiteit van het Vademecum vergroten. Zoals bekend, kunnen niet-leden van de NVA zich

voor f 25.- per jaar op het Vademecum abonneren. Wanneer U onverhoopt - wel lid zijnde - geen exemplaar bezit, wordt U verzocht dit te melden bij het secretariaat. ANSI-standards: regelmatig ontvangt het bestuur, via ASA, formulieren voor het aanvragen van nieuwe ANSI-standards. De secretaris is, wanneer U dit wenst, gaarne bereid U deze formulieren toe te sturen.

BIJEENKOMSTEN OP AUDIOLOGISCH GEBIED

(uitgebreidere informatie aanwezig bij de secretaris)

1994

- Apr22-23 Conferentie van de Nederlandse audiologen
- Apr27-29 Paris: 3rd Int. Congress on Cochlear Implant
- May04-07 Verona: "Auditory Plasticity & Regeneration, Scientific Clinical Implications"
- May26-28 Montpellier: 2nd European Symposium on Paediatric Cochlear Implantation
- May29-Jun01 Rotterdam: 6th Int. Congress on Pediatric Otolaryngology
- Jun06-10 Cambridge, Massachusetts: 127th Meeting ASA
- Jul03-08 Halifax: XXIIst Congress in Audiology
- Sep15-16 Manchester: Ann. Conference Br. Soc. Audiology
- Oct24-28 Melbourne: 2nd International Cochlear Implant, Speech & Hearing Symposium
- Nov28-Dec02 Austin, Texas: 128th Meeting ASA

1995

- Mar19-23 Noordwijkerhout: European Conference on Audiology (EFAS)
- May30-Jun03 Washington, DC: 129th Meeting ASA
- Jun26-30 Trondheim: 15th ICA Congress
- Nov21-Dec01 St. Louis, Missouri: 130th Meeting ASA

1996

- May13-17 Indianapolis, Indiana: 131th Meeting ASA
- Aug11-16 Amsterdam: 12th Int. Biophysics Congress